

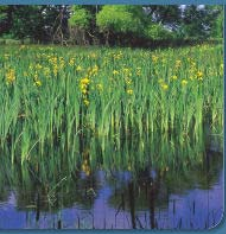
Javaslatok a 2-21. jelű, Maros vízgyűjtő alegységet érintő intézkedésekre

Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítása

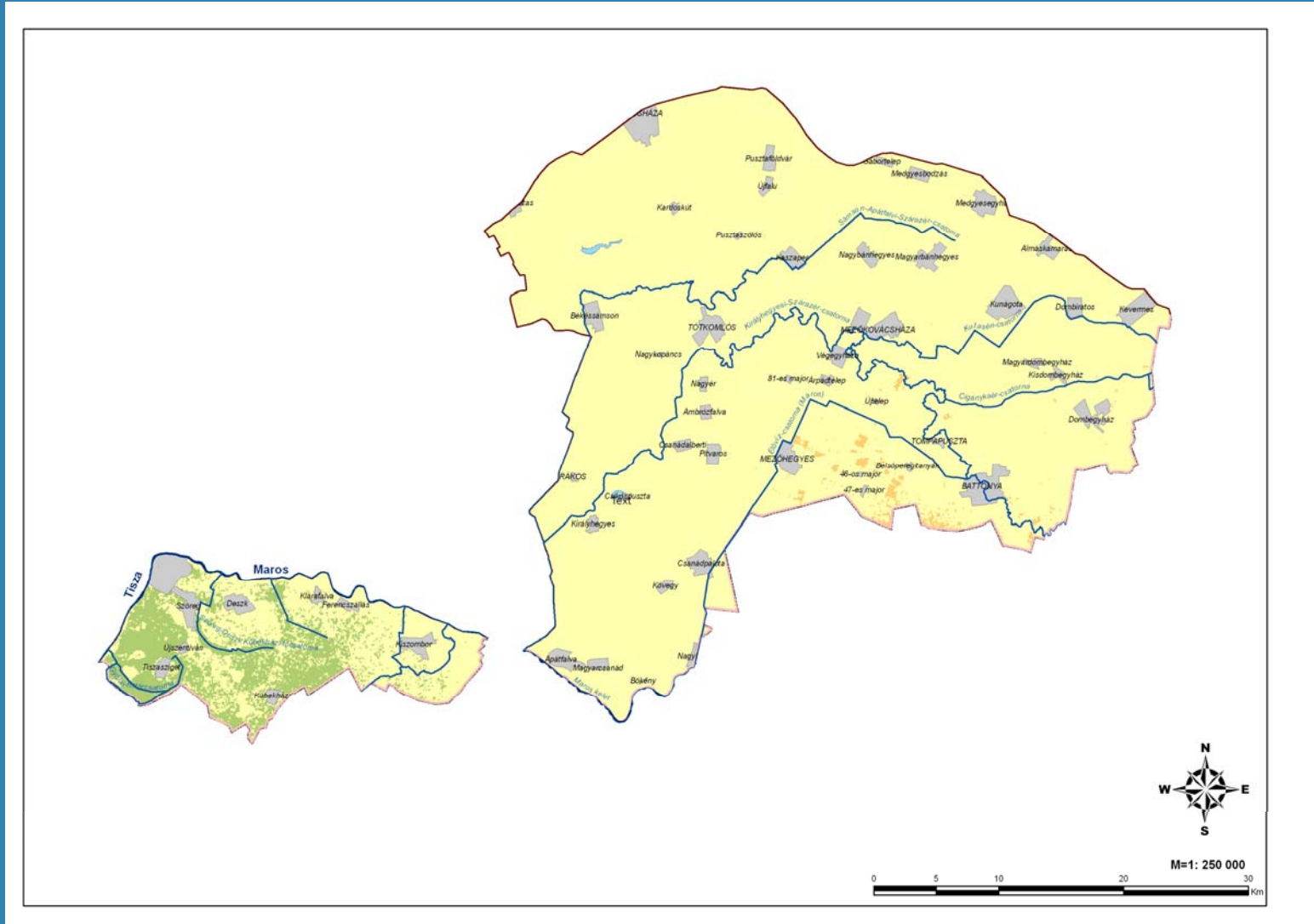
Dr. Kozák Péter PhD

Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése (KEOP-2.5.0/A)

2-21. jelű, Maros vízgyűjtő alegység

2-21. jelű, Maros vízgyűjtő alegység vizei

(jelentősebb felszíni és felszín alatti víztestek)

Főbb vízfolyások:

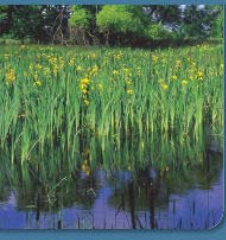
- Maros, Sámson-Apátfalvi-Szárazér-csatorna, Királyhegyesi-Szárazér-csatorna, Kutaséri-csatorna, Élővíz-csatorna

Állóvizek:

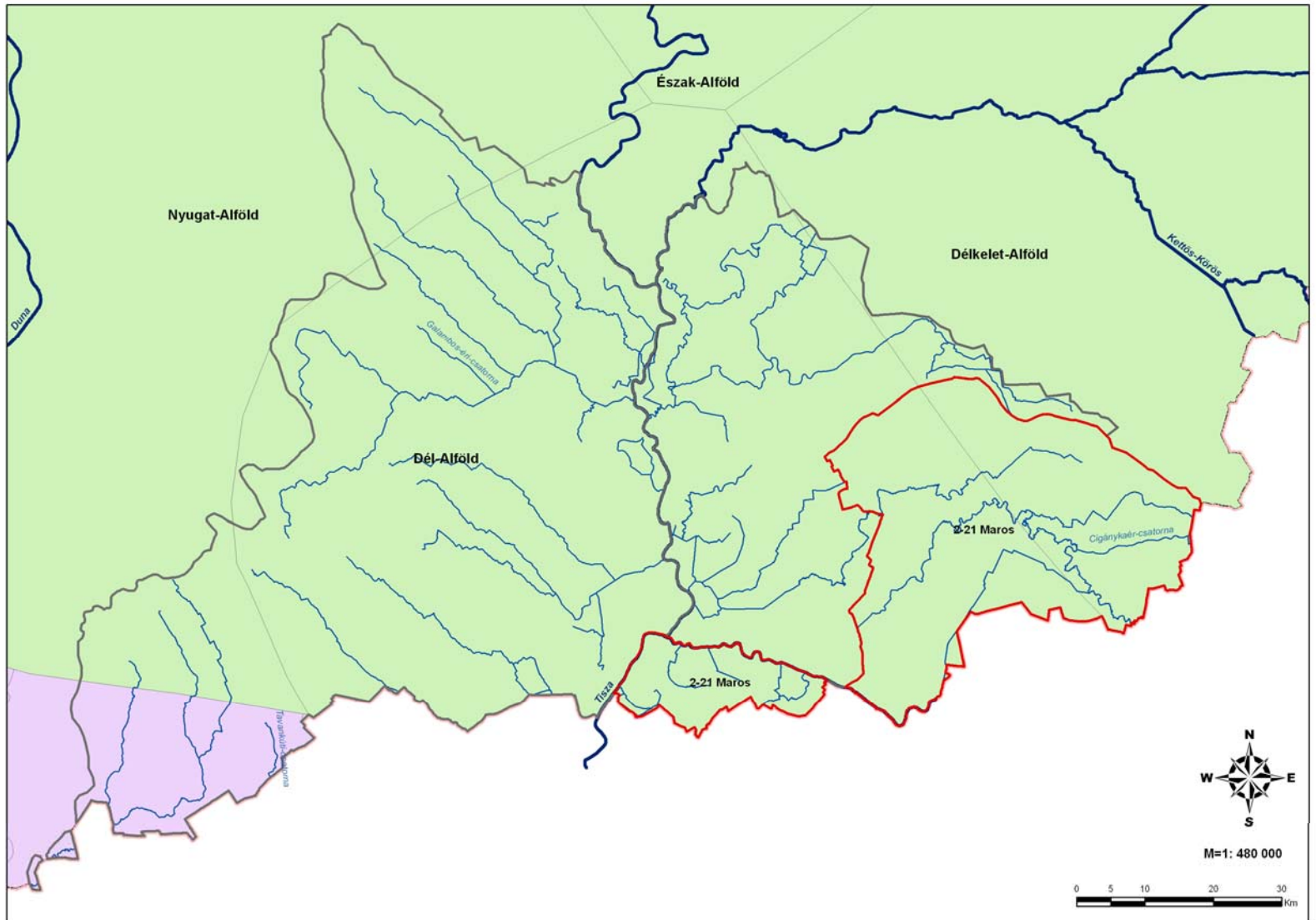
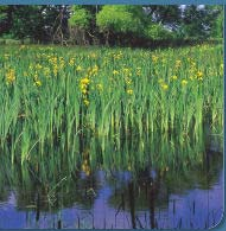
- Csikópusztai-tó, Kardoskúti Fehér-tó

Felszín alatti víztestek:

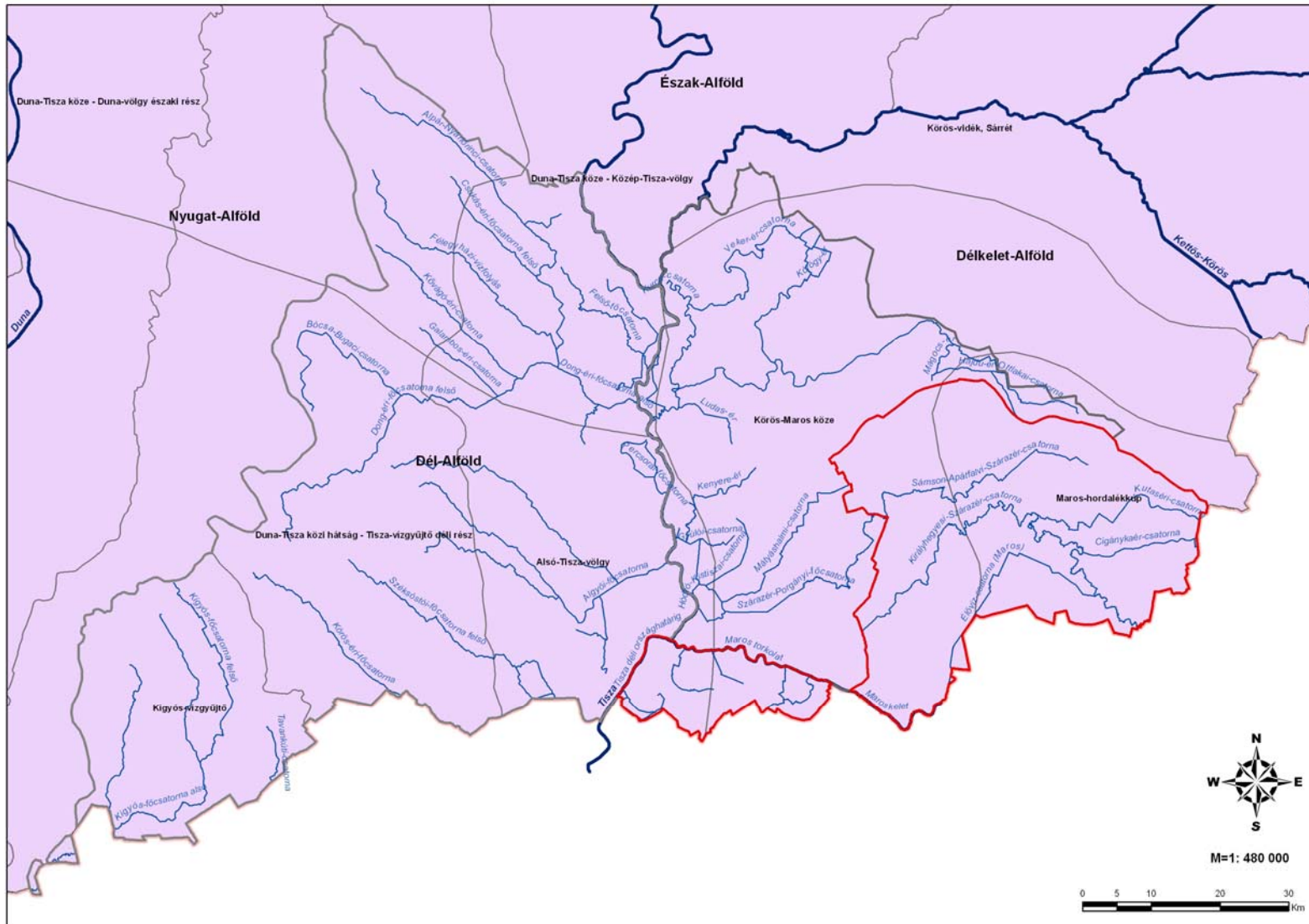
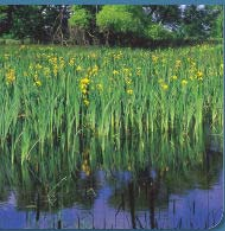
- Körös-Maros köze (porózus, sekély porózus), Maros Hordalékkúp (porózus, sekély porózus), Dél-Alföld (porózus termál)

Porózus felszín alatti víztestek

Sekély porózus felszín alatti víztestek

Jelentős problémák

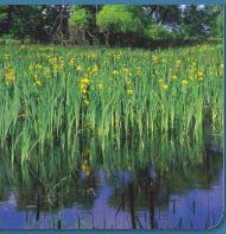
Vízfolyások

1. Szabályozottság

- Hosszirányú szabályozottság (zsilipek, tiltók)
- Zonáció hiánya
- Vízáramlás problémák

2. Tápanyag és szervesanyag terhelés

- Kommunális szennyvízbevezetések
- Kommunális hulladéklerakók
- Diffúz mezőgazdasági terhelés
- Állattartó telepek
- Termál fürdővíz bebocsátás

Jelentős problémák

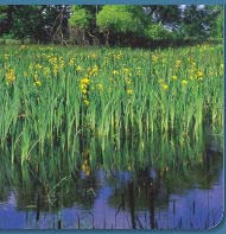
Állóvizek

1. Szabályozottság

- Zonáció hiánya
- Vízáramlás problémák

2. Tápanyag és szervesanyag terhelés

- Kommunális szennyvízbevezetés
- Diffúz mezőgazdasági terhelés
- Halászati-horgászati szervesanyag terhelés

Jelentős problémák

Felszín alatti vizek

1. Mennyiségi problémák

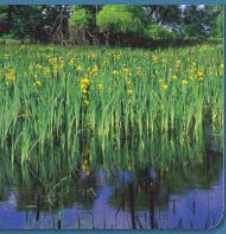
- Közvetlen vízkivétel
- Illegális vízkivétel

2. Táp- és szervesanyag terhelés

- Diffúz szennyezés mezőgazdasági területről
- Települési diffúz terhelés

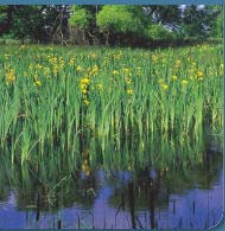
3. Egyéb szennyezések

- Szomszédos víztestről átadódó hatás
- Ipartelepek, mezőgazdasági telephelyek

Erősen módosított és mesterséges víztestek

Víztestek	Módosítottság/létrehozás oka
1) erősen módosított	duzzasztás öntözési célból; vízjárás módosítása belvízvédelem és/vagy öntözés miatt; belvízvédelem; töltés árvízvédelmi célból
2) mesterséges víztestek	belvízvédelem; öntözés

A vizek állapota jelenleg

Vízfolyások – összesen 13 db

12 nem jó állapotú, 1 adathiány miatt nem dönthető el

Állóvizek – összesen 2 db

Egyik jó állapotú (Kardoskúti Fehér-tó), a másik adathiány miatt nem dönthető el (Csikópusztai-tó)

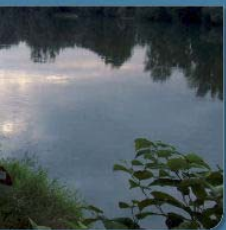
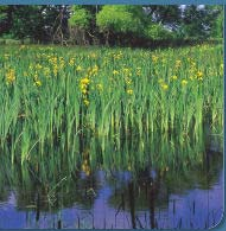
Felszín alatti vizek – összesen 5 db

3 bizonytalan, 2 nem jó állapotú

Célkitűzések és mentességek

	Jó állapot/ potenciál elérése		
	2015-ig (db)	2021-ig (db)	2027-ig vagy később (db)
<u>Vízfolyások és állóvizek:</u>			
Természetes	1	14	
Mesterséges		3	
Erősen módosított		4	
<u>Felszín alatti vizek:</u>		3	2

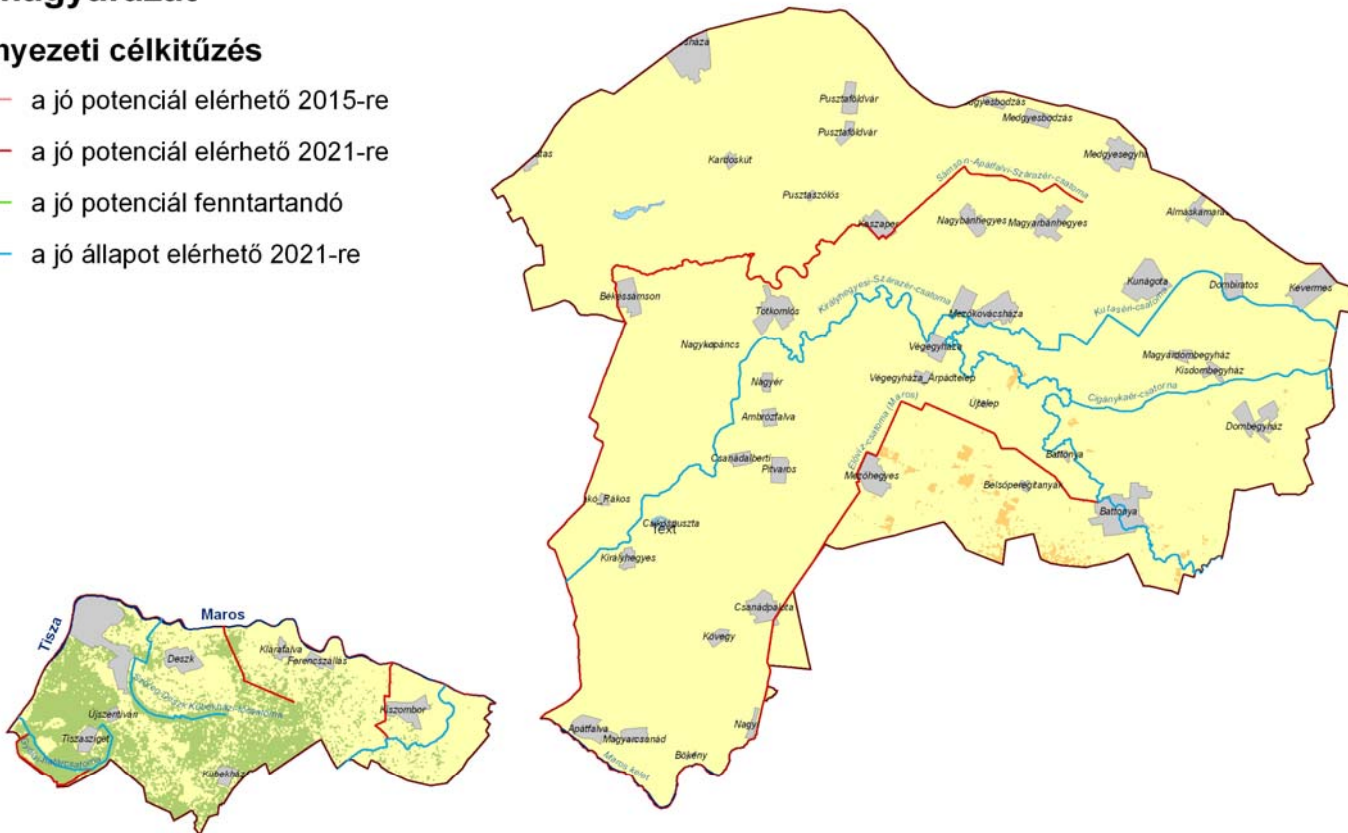
Vízfolyásokra vonatkozó célkitűzések

Jelmagyarázat

Környezeti célkitűzés

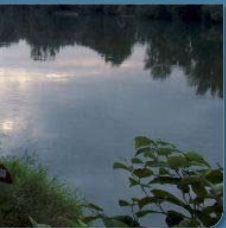
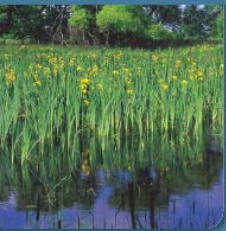
- a jó potenciál elérhető 2015-re
- a jó potenciál elérhető 2021-re
- a jó potenciál fenntartandó
- a jó állapot elérhető 2021-re

2015 utáni határidők és enyhébb célkitűzések okai

Időbeni mentességek főbb okai:

- Az *időbeni derogáció* : szükséges ökológiai helyreállási idő hossza, műszaki természetű gyakorlati vagy jogszabályi kényszerek meggátolják az intézkedés korábbi határidőre történő megvalósítását.
- A legfontosabb ok általában gazdasági jellegű: az intézkedés korábbi határidőre történő fogantatása aránytalanul magas terheket jelent (megfizethetetlen) a gazdaság, a társadalom bizonyos szereplői, a nemzetgazdaság számára.

Főbb intézkedések csoportosítása

Intézkedések tervezési alapjai : ökológiai, gazdasági, társadalmi feltételek

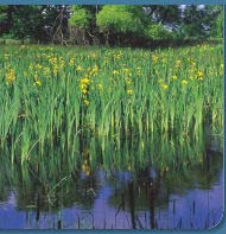
Az intézkedések megvalósíthatóságát biztosító intézményi, szabályozási és finanszírozási háttér biztosítása

1. Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

- Agrár-környezetvédelmi intézkedések
- Csatornázás és szennyvíz- szennyvíziszap elhelyezés
- Kommunális hulladékkezelés

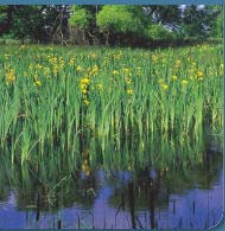
2. Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

- Vízfolyások és állóvizek hidromorfológiai állapotát javító intézkedések
- A földhasználati viszonyok átalakítása és fenntartásának biztosítása állóvizek és vízfolyások mentén

Főbb intézkedések csoportosítása

3. Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása

- A fenntartható felszín alatti vízhasználatok megvalósítása alapvetően szabályozás jellegű (termálvíz-visszasajtolás, engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása, víztakarékosság elve, felszíni vízfolyásoknál mederben hagyandó vízhozam)

4. Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések

- Ivóvízminőség-javító program végrehajtása (2001-2013)
- Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása (123/1997 Korm.r.)

5. Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések

- A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó intézkedések
- A Natura 2000 területekre vonatkozóan fenntartási tervek kidolgozása

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

1. Területi agrárintézkedések

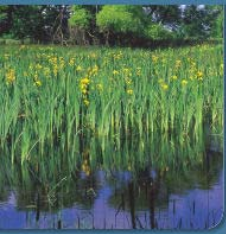
- Művelési mód váltás síkvidéken, belvív- és nitrát-érzékeny területeken
- Művelési ág váltás és fenntartás síkvidéken, belvív- és nitrát-érzékeny területeken
- Belvízvisszatartás érdekében belvíztározók kialakítása, a belvízelvezető rendszer átalakítása, a célnak megfelelő üzemeltetés
- Állattartó telepek korszerűsítése

Megvalósító/költségviselő : mezőgazdasági gazdálkodók, belvízcsatornák tulajdonosa, kezelője

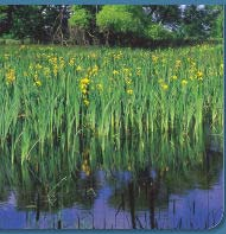
2. Csatornázás és szennyvízelhelyezés (KEOP, ROP pályázatok)

- Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint
- Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése a Szennyvíz Programban előírtakon felül

Megvalósító/költségviselő : vízi közmű tulajdonosa (állam, önkormányzat)

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

2. Csatornázás és szennyvízelhelyezés (KEOP, ROP pályázatok)

- Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint
- Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése a Szennyvíz Programban előírtakon felül
- Települések csatornázása Szennyvíz Program szerint
- Szakszerű egyedi szennyvíztisztítás és elhelyezés

Megvalósító/költségviselő : vízi közmű tulajdonosa (állam, önkormányzat)

3. Vízfolyások és állóvizek rehabilitációja

- Állóvízből az üledék egyszeri eltávolítása vagy kezelése

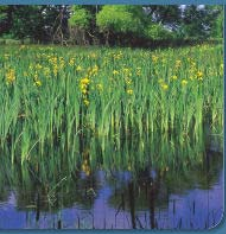
Megvalósító, költségviselő : állóvíz, vízfolyás tulajdonosa, kezelője (állam, önkormányzat, társulat)

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

1. Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja

- A földhasználati viszonyok átalakítása és fenntartásának biztosítása állóvizek és vízfolyások mentén
- Meder rehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon
- Állóvizek és vízfolyások medrének fenntartása
- Duzzasztók üzemeltetése az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
- Zsilipek üzemeltetése a minimális beavatkozás elve, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével

**Megvalósító/költségviselő : duzzasztó, zsilip tulajdonosa, kezelője;
állóvíz, vízfolyás tulajdonosa, kezelője**

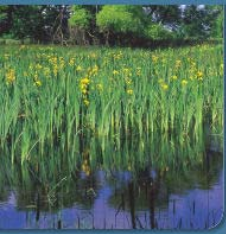

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

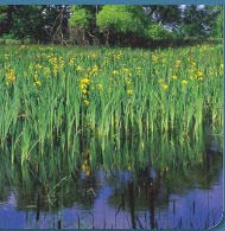
2. Állóvizek parti sávjának és medrének rehabilitációja

- A földhasználati viszonyok átalakítása és fenntartásának biztosítása állóvizek és vízfolyások mentén
- Partmenti védősáv (erdősáv és/vagy füves védőzónák) kialakítása

Megvalósító/költségviselő : mezőgazdasági gazdálkodó, vízfolyás, illetve állóvíz kezelője, tulajdonosa

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása

1. A felszín alatti vizek fenntartható használata

- Ipari és közüzemi, illetve lakossági vízhasználatoknál megfelelő támogatások segítségével és/vagy pénzügyi ösztönző eszközök alkalmazásával víztakarékos technológiák bevezetése
- Engedély nélküli vízhasználatok visszaszorítása
- Igénybevételi határértékek bevezetése, termálvizek visszasajtolása (energetikai hasznosítás)

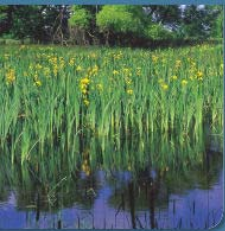
Megvalósító/költségviselő : Vízhasználók

2. Felszíni vizek fenntartható használata

- Mederben hagyandó vízmennyiség biztosítása
- Engedély nélküli vízhasználatok visszaszorítása
- A természetes élőhelyek fenntartása és visszaállítása

Megvalósító/költségviselő : Vízhasználók

Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések

1. Ivóvízminőség-javító program

- A távlati cél az, hogy 2013-ig az egész ország közüzemi vízellátásában felszámoljuk az egészséget befolyásoló valamennyi ivóvízminőségi problémát.
- A végrehajtás során a költség-hatékony és a készletek mennyiségi védelmét biztosító megoldások ösztönzése szükséges

Megvalósító/költségviselő : Önkormányzatok állami támogatással

2. Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása

- Célja az ivóvíz termelés céljára kiépített vízművek környezetében és a jövőbeni emberi fogyasztásra szánt vízbázisok területén a jelenlegi állapot feltárása.
- Az Ivóvízbázis-védelmi Program végrehajtása folyamatban van.

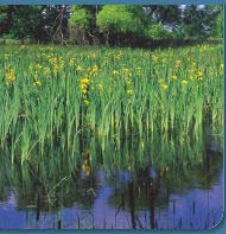
Megvalósító/költségviselő : Vízmű tulajdonosa állami támogatással

Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések

1. Védett természeti területek speciális védelme

- Különleges Madárvédelmi Területe
- Különleges Természet megőrzési Területek (élőhely védelem)
- Kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület
- NATURA 2000 fenntartási tervek készítése
- RAMSARI egyezmény – 1979 a nemzetközi jelentőségű vizes területekről, különös tekintettel a vízimadarak élőhelyeire
- Partmenti védősáv kialakítása vízfolyások vagy állóvizek partja mentén
- Élőhelyek feltárása, kezelési tervek készítése

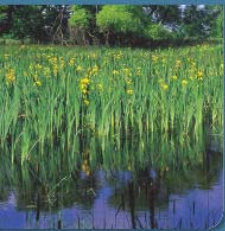
Megvalósító/költségviselő : Terület tulajdonosa, kezelője állami támogatással

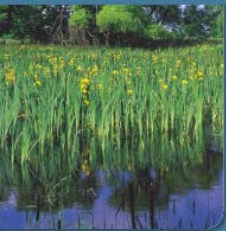

Átfogó, országos intézkedések

- A környezeti hatásvizsgálati eljárásban a vízgyűjtő-gazdálkodási terv szempontok érvényesítésének biztosítása
- Hatósági munka fejlesztése.
- A környezet-, természet- és vízügyi jogszabályok összehangolása (átfedések, ellentmondások, hiányosságok felmérése, jogszabályok módosítása, szükséges végrehajtási rendeletek vagy ajánlások kidolgozása)
- A tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása
- Monitoring és informatikai rendszerek fejlesztése (KEOP források).
- A költségmegtérülés és a „szennyező fizet” elvének érvényesítése A cél az, hogy a vízzel kapcsolatos árpolitika a készletek hatékony használatára ösztönözzön
- Biztosítani kell az összes érdekelt fél bevonását a vízgyűjtő gazdálkodási tervek elkészítésébe, felülvizsgálatába és korszerűsítésébe, teljesítésébe

Köszönöm a figyelmet

Legfontosabb kérdések a résztvevők felé

1. Egyetért-e a javasolt célokkal, intézkedésekkel, koncepciókkal?
Ha nem, mi az, amit módosítana?
2. A javasolt intézkedések közül melyeket tartja reálisan megvalósíthatónak 2015-ig, és melyeket 2021-ig, illetve 2027-ig?
3. Az Ön szervezete milyen szerepet tud vállalni a tervezett intézkedések megvalósításában, a vizek állapotának javításában?
4. Amennyiben egy tervezett intézkedés az Ön által képviselt szervezet számára ebben a formában nem támogatható, mi ennek az oka, és lát-e olyan kompromisszumot, amely a szervezet részére még elfogadható, miközben a vizek állapota is javítható?

